

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/226/2016
Identifikačné číslo spisu:	3712210329
Dátum vydania rozhodnutia:	16.08.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Edita Bakošová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:3712210329.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu U., bývajúceho v F., zastúpeného JUDr. Dušanom Kubánim, advokátom v Piešťanoch, Teplická 2251/121, proti žalovanej U., bývajúcej v V., zastúpenej JUDr. Pavlom Loduhom, advokátom v Považskej Bystrici, Slovenských partizánov 1131/51, o určenie vlastníckeho práva, vedenom na Okresnom súde Považská Bystrica pod sp. zn. 10 C 101/2012, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 23. februára 2016, sp. zn. 6 Co 759/2015, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaná má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Považská Bystrica po čiastočnom zastavení konania v dôsledku čiastočného späťvzatia žaloby žalobcom, rozsudkom z 28. apríla 2015 č. k. 10 C 101/2012-246 zamietol žalobu žalobcu, ktorou sa po pripustení zmeny žalobného návrhu domáhal určenia, že vlastníckmi parcel KN C XXXX/X záhrady o výmere 264 m², KN C č. XXXX/X zastavané plochy a nádvoria o výmere 146 m², KN C XXXX/X záhrady o výmere 697 m², KN C XXXX/X zastavané plochy a nádvoria o výmere 37 m², všetky zapísané na LV č. XXXX k. ú. A., sú R. O., rod. A. v podiele 1/2, O., K. v podiele 1/8-iny, U., H., R. v podiele 1/16-ina, R., P. v podiele 1/24, O., P., v podiele 1/24, D. rod. C., X., v podiele 1/24, P., Z., v podiele 1/24, D. rod. C., X., v podiele 1/24, J. rod. H., W., v podiele 1/24, a U., H. v podiele 1/16-ina. Žalobcovi uložil povinnosť nahradiť žalovanej trovy konania vo výške 33,- eur a trovy právneho zastúpenia vo výške 743,43 eur k rukám advokáta, všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Právne svoje rozhodnutie odôvodnil § 80 písm. c/ O.s.p. a § 134 Občianskeho zákonníka, vecne tým, že osoby, v prospech ktorých sa žalobca domáha určenia vlastníckeho práva sú pôvodní pozemnoknížní spoluvlastníci pkn. parcely KN E Q./X k. ú. C., resp. ich právni nástupcovia. Pri určovanom petíte v prospech osôb, ktoré nie sú účastníkmi konania súd dospel k záveru, že na strane žalobcu chýba aktívna legitimácia a žalobca na takomto určení (v prospech tretích osôb) nemá naliehavý právny záujem v zmysle § 80 písm. c/ O.s.p., pretože bez tohto určenia jeho právo nie je žiadnym spôsobom ohrozené, preto návrh žalobcu v tejto časti zamietol. Za nedôvodnú považoval žalobu aj v časti, ktorou sa žalobca

domáhal určenia, že je vlastníkom podielu spolu 1/8-iny na parcelách KN C XXXX/X, XXXX/X, XXXX/X a XXXX/X zapísaných na LV č. XXXX k. ú. A.. Tieto parcely zapísané na LV č. XXXX k. ú. A. boli vytvorené z pôvodnej pkn parcely KN I zapísanej vo vložke XX k. ú. C.. Žalobca je právnym nástupcom po pôvodnej pozemnoknižnej spoluvlastníčke pkn. parcely KN E XXX/X I. B., ktorej podiel na tejto parcele predstavoval 1/8-inu, ktorý však bol reálne vyčlenený ako parcela KN E XXX/X o výmere 438 m² a nadobúdateľom takto vyčleneného spoluvlastníckeho podielu sa stal bývalý manžel I. B., O. B. v rámci výkonu rozhodnutia z vyporiadania BSM - otec žalobcu. Parcela KN E XXX/X bola v roku 1979 prečíslovaná na EN XXXX/X a v roku 1990 prevzatá do operátu KN C ako parcela XXXX/X. Parcela XXXX/X bola predmetom dedičského konania (ID 564/79) po otcovi žalobcu O. B. a v súčasnej dobe je žalobca vedený ako vlastník v celosti parcely KN C XXXX/X zastavané plochy a nádvoria o výmer 452 m². Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že I. B. v čase svojej smrti už nebola vlastníčkou tohto pozemku a nemal byť predmetom dedičského konania po nej. Pokiaľ žalobca odvodzuje svoje vlastnícke právo na nehnuteľnostiach, ktoré sú vo vlastníctve žalovanej titulom vydržania, nepreukázal právny dôvod, na základe ktorého mal nadobudnúť spoluvlastnícky podiel na týchto nehnuteľnostiach a nepreukázal svoju dobromyseľnosť pri nadobudnutí vlastníckeho práva. Žalobca odvodzuje nadobudnutie vlastníckeho práva tiež od darovacej zmluvy z 25. júna 1941, ktorou mala R. O., rod. A. ako darujúca darovať svojej dcére R. O. polovicu parcely KN E XXX/X. Predmetná darovacia zmluva však nikdy nebola zapísaná do pozemkovej knihy, nikdy nebola naplnená, čomu svedčí aj fakt, že v dedičskom konaní po R. O. ako obdarovanej bol predmetom dedenia len spoluvlastnícky podiel 1/8-iny na pkn. parcele KN E XXX/X. Z týchto dôvodov súd prvej inštancie žalobu aj v tejto časti zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

2. Krajský súd v Trenčíne na odvolanie žalobcu rozsudkom z 23. februára 2016 sp. zn. 6 Co 759/2015 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalovanej náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav veci a vo veci správne rozhodol, pričom sa v celom rozsahu stotožnil s dôvodmi uvedenými v jeho rozsudku (§ § 219 ods. 1, 2 O.s.p.) a žalobca v odvolaní neuviedol žiadne podstatné okolnosti, ktoré by mohli privodiť zmenu napadnutého rozhodnutia. K žalobcom uvádzanej námietke týkajúcej sa prejednávania veci nezákonným sudcom uviedol, že opatrením predsedníčky Okresného súdu Považská Bystrica č. Spr 346/2015 z 23. februára 2015, s prihliadnutím na znížený stav sudcov Okresného súdu Považská Bystrica a v súlade s pravidlami určovania zákonného sudcu bod 6 písmeno a/ Rozvrhu práce Okresného súdu Považská Bystrica na rok 2015, bol rozdelený náhodným výberom vecí senát Mgr. Júlie Stuhlmann-Podobovej medzi ostatných sudcov v zodpovedajúcom pomere, v súlade so zákonnými ustanoveniami, z dôvodu nástupu zákonnej sudkyne Mgr. Júlie Stuhlmann-Podobovej na materskú dovolenku, preto táto námietka nie je dôvodná. K námietke žalobcu týkajúcej sa prekážky res iudicata uviedol, že v danej veci nejde o rozhodnutie, ktoré by zakladalo prekážku rozsúdenej veci podľa § 159 ods. 3 O.s.p., nakoľko rozsudkom Okresného súdu Považská Bystrica z 29. apríla 2014 bol návrh o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam zamietnutý len z dôvodu, že žalobcovia na takomto určení nemajú naliehavý právny záujem. Nimi tvrdené právo na základe skutočností v návrhu uvedených súd nepreskúmal, čo je zrejme z odôvodnenia rozhodnutia. Nemožno preto skonštatovať, že označený rozsudok je takým rozhodnutím o veci, ktoré by bránilo prejednávaniu novej žalobe o určenie vlastníckeho práva k tej istej nehnuteľnosti a poukázal na svoje uznesenie z 27. novembra 2013 sp. zn. 17 Co 689/2013, ktorým zmenil uznesenie súdu prvej inštancie tak, že návrh žalovanej na prerušenie konania z 23. júla 2013 zamietol z dôvodu, že všetky tri pozemkové nehnuteľnosti, zapísané v registri „C“ katastra nehnuteľností, ktoré sú predmetom tohto konania, nie sú identické s nehnuteľnosťou parc. „E“ XXX/X, ktorá je predmetom konania 4 C 99/2012. Za dôvodnú nepovažoval ani námietku žalobcu k osobe znalca, pretože tú mohol uplatniť v priebehu konania. Ďalej s poukazom na ust. § 120 ods. 4 O.s.p. uviedol, že nie je možné prihliadať na odvolacie námietky žalobcu týkajúce sa podmienok vydržania vlastníctva žalovanou ako i pravdivosť predložených dokumentov vznesené až v priebehu odvolacieho konania. Stotožnil sa s právnym názorom súdu prvej inštancie, že žalobca nepreukázal právny dôvod, na základe ktorého mal titulom vydržania nadobudnúť spoluvlastnícky podiel na nehnuteľnostiach vo vlastníctve žalovanej a nepreukázal ani svoju dobromyseľnosť pri nadobudnutí vlastníckeho práva, ako jeden zo základných predpokladov vydržania. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods.1, § 142 ods. 1, § 151 ods. 1 O.s.p. tak, že úspešnej žalovanej náhradu trov konania nepriznal,

nakoľko si ju neuplatnila.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie a žiadal, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Dovolanie odôvodnil tým, že v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p., konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) a rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Inú vadu konania (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) bolo podľa dovolateľa potrebné vidieť v tom, že odvolací súd sa nevysporiadal s jeho námietkami uvedenými v dôvodoch odvolania proti rozsudku súdu prvej inštancie týkajúcimi sa ustanovenia § 139 ods. 1 Občianskeho zákonníka v súvislosti s nedostatkom aktívnej legitímácie a tiež naliehavým právnym záujmom spoluvlastníkov k spoločnej nehnuteľnosti a k tomu predloženými dôkazmi, nevysporiadaním sa s tým, že vo veci došlo k prietiahom v konaní vynesением rozsudku viac ako po 18 mesiacoch po termíne na vynesenie rozsudku, neplnením si znalcom zadaných úloh v stanovenom termíne bez uloženia poriadkovej pokuty a zmenou zákonnej sudkyne bez toho, aby bol o tom informovaný. Namietanú vadu konania podľa § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. (rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci) odôvodnil dovolateľ tým, že odvolací súd sa nevysporiadal so všetkými tvrdeniami a dôkazmi ním predloženými a nepovažoval ho za aktívne legítimovaného a majúceho naliehavý právny záujem na požadovanom určení a tiež nepoužil pre svoje rozhodnutie ustanovenie § 139 ods. 1 Občianskeho zákonníka a týmto postupom mu bola odňatá možnosť konať pred súdom, v čom treba vidieť vadu konania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. Ďalej uviedol, že odvolací súd sa vo svojom rozhodnutí vyjadril iba k jeho námietke, že vo veci nerozhodol zákonný sudca, k námietke k osobe znalca, k otázke preskúmania splnenia podmienok vydržania vlastníctva žalovanou, k otázke schopnosti a oprávnenosti žalobcu požadovať aj v mene a v prospech ostatných spoluvlastníkov návrat vlastníctva, k jeho aktívnej legítimácii a naliehavému právnemu záujmu na požadovanom určení, s ktorými závermi (posudzujúc dovolanie podľa jeho obsahu - poznámka dovolacieho súdu) sa však dovolateľ zjavne nestotožňuje. Z týchto dôvodov navrhol zrušiť rozsudok odvolacieho súdu, vec mu vrátiť na ďalšie konanie a žalovanej uložiť povinnosť nahradiť mu súdne trovy. Podaním z 24. mája 2016 žiadal odložiť vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia. Podaním z 27. júla 2016 označeným ako „Doplnenie odôvodnenia“ žiadal vylúčiť zo spisu „znalecký zákres“ L.. Z., jeho ustanovenie za znalca v tomto konaní a odvolávky naň v zápisniciach a rozhodnutiach. Doplneným podaním z 26. októbra 2016 právny zástupca dovolateľa doplnil dôvody dovolania podaného účastníkom konania tým, že: B/ vyjadrenie žalovanej k odvolaniu žalobcu nebolo žalobcovi doručené a odvolací súd konal bez prítomnosti žalobcu a neoznačil presne účastníkov konania a ich právnych zástupcov, C/ súd prvej inštancie doplnil do súdneho spisu nový dokument na č. l. 264, 265 Opatrenie 3/2015 predsedníčky Okresného súdu Považská Bystrica, z ktorého ani nevyplyva, ktorý sudca bol ustanovený za zákonného sudcu v tejto veci. Keďže tento dokument nebol účastníkom známy v čase rozhodovania, trvá na názore, že vo veci nerozhodoval zákonný sudca, D/ s poukazom na zamietnutie žaloby z dôvodu nepreukázania naliehavého právného záujmu podrobne rozviedol otázku ustanovenia znalca v konaní, otázku času kedy má byť znalec ustanovený, dôvodu, prečo nemal byť znalec ustanovený a podrobne popísal ďalší priebeh konania vo vzťahu k znalcovi a znaleckému dokazovaniu so záverom, že znalec nemal byť v konaní ustanovený, E/ s poukazom na § 449 ods. 3 C.s.p. navrhol zmeniť napadnutý rozsudok odvolacieho súdu tak, že „žalovaná nie je výlučnou vlastníčkou parciel KN C č. XXXX/X, XXXX/X, XXXX/X a XXXX/X o celkovej výmere 1144 m², ktoré sú zapísané na LV č. XXXX, k. ú. A. pre nesplnenie podmienok vydržania a dovolací súd určuje, že ich vlastníkmi sú pôvodní vlastníci v pôvodných podieloch parcely KN E č. XXX/X, zapísaní na LV č. XXXX, k.ú. A. ku dňu 30.06.2011 (č. l. 164 spisu).

4. Žalovaná vo vyjadrení k dovolaniu žalobcu navrhla dovolanie zamietnuť z dôvodu jeho neprípustnosti. Pokiaľ žalobca namieta vadu konania podľa § 237 ods. 1 O.s.p., odňatie možnosti konať pred súdom nemožno vidieť v právnych záveroch, na ktorých odvolací súd založil svoje rozhodnutie. Namietaná otázka aktívnej legítimácie nemá žiaden vplyv na prípustnosť dovolania podľa § 237 O.s.p. a ani ďalšie námietky uvádzané v dovolaní nie sú takého charakteru, ktorým by žalobcovi bola odňatá možnosť konať pred súdom. Žiadal priznať náhradu trov dovolacieho konania vo výške 89,50 eur.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky nezistil splnenie predpokladov pre odloženie vykonateľnosti napadnutého rozsudku v zmysle § 444 ods. 1 C.s.p. a v súlade s ustálenou praxou tohto súdu o tom nevydal samostatné rozhodnutie.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších prepisov - ďalej len „C.s.p.“), po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 C.s.p.) skúmal, či sú dané procesné predpoklady pre to, aby uskutočnil meritórny dovolací prieskum napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo.

7. Dňa 1. júla 2016 nadobudol účinnosť Civilný sporový poriadok. Najvyšší súd Slovenskej republiky, prístupujúci k rozhodovaniu v tejto veci po 1. júli 2016, postupoval na základe úpravy z prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 C.s.p. (podľa ktorého ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti) už podľa tohto zákona. Keďže však dovolanie v prejednávanej veci bolo podané ešte pred 1. júlom 2016 (13. mája 2016), podmienky jeho prípustnosti bolo nutné posúdiť podľa právneho stavu existujúceho v čase podania dovolania, teda podľa príslušných ustanovení zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „O.s.p.“). Dôvodom pre takýto postup je nevyhnutnosť rešpektovania základných princípov Civilného sporového poriadku o spravodlivosti ochrany porušených práv a právom chránených záujmov tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty, vrátane naplnenia legitímnych očakávaní účastníkov dovolacieho konania, ktoré začalo, avšak neskončilo za účinnosti skoršej úpravy procesného práva (čl. 2 ods. 1 a 2 C.s.p.), ako aj o potrebe ústavne konformného i eurokonformného výkladu noriem vnútroštátneho práva (čl. 3 ods. 1 C.s.p.).

8. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, je otázkou zákonnosti a jej riešenie patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu (m. m. napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012).

9. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v občianskoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

10. Dovolanie má v systéme opravných prostriedkov občianskeho súdneho konania osobitné postavenie. Na rozdiel od odvolania (riadneho opravného prostriedku), ktorým možno napadnúť ešte neprávoplatné rozhodnutie, je dovolanie mimoriadny opravný prostriedok, ktorým možno napadnúť rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré už nadobudlo právoplatnosť. Občiansky súdny poriadok vychádza z tejto mimoriadnej povahy dovolania a v nadväznosti na to aj upravuje podmienky, za ktorých je dovolanie prípustné. Pokiaľ je odvolanie zásadne prípustné (ak Občiansky súdny poriadok v prípade niektorých rozhodnutí výslovne neustanovuje inak), dovolanie - naopak - je prípustné, len ak to Občiansky súdny poriadok výslovne uvádza. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach túto mimoriadnosť dovolania často zdôrazňuje konštatovaním, že dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nie je treťou inšinciou, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie (por. rozhodnutia najvyššieho súdu, napr. sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012, 7 Cdo 92/2012).

11. Z relevantnej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vyplýva, že systém opravných prostriedkov zakotvený v právnom poriadku zmluvnej strany Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“) musí byť nevyhnutne v súlade s požiadavkami čl. 6 Dohovoru. Vo všeobecnosti pre použitie mimoriadnych opravných prostriedkov platí, že sú prípustné iba vo výnimočných prípadoch. ESLP v rámci svojej rozhodovacej praxe už

viackrát vyslovil nezlučiteľnosť mimoriadneho opravného prostriedku s princípom právnej istoty a konštatoval porušenie čl. 6 ods. 1 Dohovoru vtedy, keď k nariadeniu opätovného preskúmania veci došlo (len) z dôvodu existencie odlišného právneho posúdenia veci (porovnaj Roseltrans proti Rusku, rozsudok z roku 2005). Vo veci Abdullayev proti Rusku (rozsudok z roku 2010) EŠLP zdôraznil, že v záujme právnej istoty zahrnutej v čl. 6 Dohovoru by právoplatné rozsudky mali vo všeobecnosti zostať „nedotknuté“. K ich zrušeniu by preto malo dochádzať iba pre účely nápravy zásadných, hrubých a podstatných väd. Podľa názoru EŠLP v žiadnom prípade však za takú vadu nemožno označiť skutočnosť, že na predmet konania existujú dva odlišné právne názory [por. napríklad Sutyazhnik proti Rusku (rozsudok z roku 2009) alebo Bulgakova proti Rusku (rozsudok z roku 2007)]. Princíp právnej istoty tu môže ustúpiť iba výnimočne, a to za účelom zaistenia opravy základných väd alebo justičných omylov (pozri Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003) a napravenia „väd najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“, ale nie z dôvodu právnej čistoty (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009).

12. Dovolanie možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

13. V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom. Dovolanie proti rozsudku je prípustné, ak smeruje proti rozsudku, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej (§ 238 ods. 1 O.s.p.), alebo proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru odvolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.), alebo proti rozsudku, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 (§ 238 ods. 3 O.s.p.).

14. V danom prípade dovolanie smeruje proti rozsudku, ktorý nevykazuje znaky rozsudku uvedeného v § 238 ods. 1 až 3 O.s.p., preto prípustnosť dovolania z týchto ustanovení nemožno vyvodiť.

15. So zreteľom na ustanovenie § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p. sa dovolací súd neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 ods. 1 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak v konaní došlo k niektorej z väd vymenovaných v § 237 ods. 1 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie neprípustné (por. R 117/1999, R 34/1995 a tiež rozhodnutia najvyššieho súdu uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 38/1998 a č. 23/1998). Osobitne ale treba zdôrazniť, že pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (por. napríklad rozhodnutia sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 2 Cdo 609/2015, 3 Cdo 409/2015, 4 Cdo 143/2015, 5 Cdo 238/2015, 6 Cdo 30/2016, 7 Cdo 371/2015, 8 Cdo 34/2016).

16. Dovolateľ procesné vady konania uvedené v § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ O.s.p. netvrdil a existencia týchto väd nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť jeho dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

17. Dovolateľ v dovolaní výslovne namietal vadu v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ a g/ O.s.p.

18. Dôvodom, ktorý zakladá prípustnosť dovolania podľa § 127 ods. 1 písm. f/ O.s.p., je taký nesprávny, procesné ustanovenia porušujúci postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi odníma možnosť pred ním konať a v konaní uplatňovať (realizovať) procesné práva priznané mu za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Ide najmä o právo predniesť (doplniť, či dopĺňovať) návrhy, vyjadriť sa k rozhodným skutočnostiam, k návrhom na dôkazy a k vykonaným dôkazom, právo označiť navrhované dôkazné prostriedky, právo so súhlasom predsedu senátu dávať v rámci výsluchu otázky účastníkom (svedkom) a právo zhrnúť na záver pojednávania svoje návrhy, vyjadriť sa k dokazovaniu i k právnej stránke veci (čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ako aj § 101 ods. 1, § 117 ods. 1, § 123, § 118 ods. 1, § 126 ods. 3, § 131, § 211, § 215 O.s.p.).

19. Žalobca odňatie možnosti pred súdom konať vyvodzuje z toho, že odvolací súd rozhodol bez toho, aby mu predtým bolo doručené vyjadrenie žalovanej k jeho odvolaniu.

20. EŠLP vydal 13. januára 2015 rozsudok vo veci Trančínková proti Slovenskej republike, v ktorom sa zaoberal aj opodstatnenosťou námietky o nemožnosti zaujať stanovisko k vyjadreniu protistrany v rámci odvolacieho konania. V tomto rozsudku dospel EŠLP k názoru, že aj keď vyjadrenie k odvolaniu neobsahuje žiadne nové skutočnosti alebo argumenty, ku ktorým by sa procesná strana už nebola vyjadrila v predchádzajúcom priebehu konania, a prípadne ide o vyjadrenie nemajúce vplyv na rozhodnutie odvolacieho súdu, musí byť druhému účastníkovi daná možnosť oboznámiť sa s ním, ak bolo formulované ako právna a skutková argumentácia. Pokiaľ súd takúto možnosť druhej procesnej strane nevytvorí, dochádza k porušeniu práva na spravodlivé konanie, ktoré je zaručeného článkom 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

21. Z obsahu spisu vyplýva, že odvolanie žalobcu (č. l. 247) bolo žalovanej (jej právnomu zástupcovi) doručené na vyjadrenie 17. júla 2015 (č. l. 257), avšak žalovaná písomné vyjadrenie k odvolaniu nepodala. Námietka žalobcu týkajúca sa nedoručenia mu vyjadrenia k odvolaniu bola preto neopodstatnená.

22. Žalobca v spojení s vadou konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. namietal tiež nedostatočné odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu, ktoré bolo potrebné vidieť podľa jeho názoru v „nejasnom stanovisku“ odvolacieho súdu, ktorý sa nedostatočne vysporiadal s jeho tvrdeniami a dôkazmi predloženými odvolaciemu súdu.

23. Podľa stanoviska, ktoré prijalo občianskoprávne kolégium najvyššieho súdu 3. decembra 2015 a je publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.

24. V zmysle citovaného stanoviska je vada nepreskúmateľnosti rozhodnutia namietaná dovolateľom považovaná za tzv. inú vadu konania (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), ktorá však v súlade s doterajšou konštantnou judikatúrou najvyššieho súdu prípustnosť dovolania nezakladá (por. napr. sp. zn. 3 MCdo 16/2008 a 6 Cdo 84/2010, 5 MCdo 10/2010, 3 Cdo 166/2012, 4 Cdo 107/2011).

25. Len v mimoriadnych a ojedinelých prípadoch mohla nepreskúmateľnosť rozhodnutia súdu zakladať vadu v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p., a to napríklad ak rozhodnutie napadnuté opravným prostriedkom ako celok neobsahovalo vôbec žiadne odôvodnenie, prípadne vtedy, ak odôvodnenie malo také zásadné nedostatky, ktoré sa svojou povahou, intenzitou, významom a právnymi následkami blížila k „justičnému omylu“. Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva totiž princíp právnej istoty môže ustúpiť iba výnimočne, a to za účelom zaistenia opravy základných vád alebo justičných omylov (pozri Ryabikh proti Rusku, rozsudok z roku 2003) a napravenia „väd najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“, ale nie z dôvodu právnej čistoty (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009).

Po preskúmaní spisu dovolací súd nezistil, že by v prejednávanej veci bol dôvod pre uplatnenie (ako výnimky) druhej vety stanoviska R 2/2016.

26. Potvrdzujúce rozhodnutie odvolacieho súdu (v spojení s rozhodnutím súdu prvého stupňa) spĺňalo kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 157 ods. 2 O.s.p. z hľadiska formálnej štruktúry a obsahovalo aj zdôvodnenie všetkých pre vec podstatných skutkových a právnych otázok, pričom odvolací súd sa náležitým spôsobom zaoberal aj odvolacou argumentáciou žalobcu. Obe rozhodnutia súdov nižších stupňov boli založené na tom právnom názore (pozn. správnosťou, ktorého sa dovolací súd nezaoberal), že žalobca nemá naliehavý právny záujem na požadovanom určení. Súd prvej inštancie vo svojom rozhodnutí vysvetlil dôvody, pre ktoré nebolo možné žalobe žalobcu vyhovieť a tiež nedostatok okruhu účastníkov konania, ktorých určenia vlastníctva sa žalobca na základe úpravy petitu domáhal (por. str. 11-13 odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie). Nie je ničím podložená ani námietka žalobcu, že sa odvolací súd nezaoberal jeho jednotlivými námietkami (keď sám v dôvodoch svojho dovolania vyvracia takéto tvrdenie - por. č. I. 275 a nasl.), pričom z obsahu dovolania vyplýva, že žalobca iba nesúhlasí s právnymi závermi odvolacieho súdu. Skutočnosť, že žalobca mal na vec odlišný názor a že rozhodnutia súdov neboli odôvodnené podľa jeho predstáv, nie je dostačujúcou базou pre tvrdenia o nepreskúmateľnosti napadnutých rozhodnutí a existencii vady v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.

27. Dovolací súd zdôrazňuje, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia, správnosť právnych záverov, ku ktorým súdy dospeli, nie je právne relevantná, lebo prípadne nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania nezakladá. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

28. Žalobca ďalej namietal, že súd nemal do konania pribrať znalca pokiaľ dospel k záveru, že nepreukázal v konaní naliehavý právny záujem na požadovanom určení a zopakoval svoje výhrady tak k osobe znalca, ním vyhotovenému nákresu, ako aj postupu súdu. Posudzujúc dôvody dovolania žalobcu podľa jeho obsahu (§ 41 ods. 2 O.s.p.), žalobca v tejto časti vznáša námietku v súvislosti s vykonávaním znaleckého dokazovania a vyhodnotením dokazovania súdom prvej inštancie. Dovolací súd v tejto súvislosti uvádza, že súd nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (por. § 120 ods. 1 O.s.p.; teraz § 185 C.s.p.) a nie účastníkov konania. Postup súdu, ktorý v priebehu konania nevykonával všetky účastníkom navrhované dôkazy alebo vykonal iné dôkazy na zistenie skutkového stavu, nezakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p., lebo týmto postupom súd neodňal účastníkovi možnosť pred súdom konať (porovnaj R 37/1993 a R 125/1999).

29. Pokiaľ žalobca mal v úmysle namietat, že postup súdu v procese zisťovania skutkových podkladov pre rozhodnutie nebol správny, dovolací súd uvádza, že v prípade neúplnosti alebo nesprávnosti skutkových zistení a skutkových záverov nejde o nedostatok, ktorý by bol v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu považovaný za dôvod zakladajúci procesnú vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. (porovnaj R 42/1993, R 37/1993, R 125/1999, R 6/2000). Pokiaľ súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu nesprávne, táto skutočnosť ale sama osebe nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. (napr. uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 85/2010 a 2 Cdo 29/2011). Do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd nepatrí právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 97/97). Ak k tejto nesprávnosti v niektorom súdnom konaní dôjde, nezakladá procesnú vadu konania uvedenú v § 237 ods. 1 O.s.p. Neúplnosť alebo nesprávnosť skutkových zistení môže prípadne viesť k tzv. inej procesnej vade konania majúcej za následok

nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.); vadu takejto povahy ale možno úspešne uplatniť iba v procesne prípustnom dovolaní (o tento prípade ale v danej veci nejde). Sama tzv. iná vada prípustnosť dovolania nezakladá.

30. Na základe vyššie uvedeného možno uzavrieť, že žalobca neopodstatnene namietal, že konanie pred súdmi nižších inštancií trpí vadou uvedenou v § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.

31. Dovolateľ taktiež namieta, že v predmetnej veci na súde prvého stupňa rozhodoval nezákonný sudca (§ 237 ods. 1 písm. g/ O.s.p.). Toto pochybenie vyvodzuje z toho, že Opatrenie predsedníčky Okresného súdu Považská Bystrica č. 3/2015 bolo do spisu založené až po vynesení rozhodnutia prvoinštančným súdom, a nevyplyva z neho, ktorý sudca bol ustanovený za zákonného sudcu v tomto spore a tento dokument nebol účastníkom známy.

32. Podľa § 237 ods. 1 písm. g/ O.s.p., dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

33. Z obsahu spisu vyplýva, že predsedníčka Okresného súdu Považská Bystrica Opatrením z 23. februára 2015 č. 3/2015, s poukazom na bod 6 písm. a/ Rozvrhu práce Okresného súdu Považská Bystrica na rok 2015 - podľa ktorého náhodným výberom pomocou technických prostriedkov a programových prostriedkov schválených ministerstvom sa podľa rozvrhu práce alebo jeho zmeny prerozdeľujú už pridelené veci aj v prípade dlhodobej, šesť týždňov presahujúcej neprítomnosti zákonného sudcu, ktorému bola vec pridelená - rozdelila náhodným výberom veci oddelenia Mgr. Júlie Stuhlmann-Podobovej spôsobom v opatrení konkrétne uvedeným. Zo spisu ďalej vyplýva, že 24. februára 2015 o 7:58:40 bol spis vedený na tomto súde pod sp. zn. 10 C 101/2012 pridelený technickými prostriedkami náhodným výberom na prejednanie a rozhodnutie do oddelenia občianskoprávne vecí, sudkyňi JUDr. Kataríne Krivulčíkovej s tým, že vec je naďalej vedená pod sp. zn. 10 C 101/2012 (por. č. I. 220). Z uvedeného vyplýva, že predmetná vec bola sudkyňi JUDr. Kataríne Krivulčíkovej pridelená zákonným spôsobom v súlade s rozvrhom práce na príslušný rok a bola tak zákonnou sudkyňou, ktorá mala oprávnenie vo veci konať a rozhodnúť. Nemožno preto prisvedčiť dovolateľovi, že z Opatrenia č. 3/2015 nie je možné zistiť spôsob prerozdelenia vecí sudkyne Mgr. Júlie Stuhlmann-Podobovej, pričom skutočnosť, kedy bolo Opatrenie do spisu založené na veci nič nemení. Naviac, dovolateľ o zmene zákonnej sudkyne mal vedomosť minimálne už od 16. marca 2015, kedy mu bolo doručené predvolanie na pojednávanie vytýčené na termín 28. apríla 2015, pričom otázku zákonného sudcu v tom čase neriešil. Nie je preto opodstatnená námietka žalobcu o existencii vady konania zakladajúcej prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. g/ O.s.p.

34. K námietke dovolateľa, že v konaní došlo k vade podľa § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p., dovolací súd uvádza, že tzv. „iná procesná vada“ je síce relevantný dovolací dôvod, úspešne však môže byť uplatnená iba v procesne prípustnom dovolaní. Konštantná judikatúra najvyššieho súdu zastáva názor, že takáto vada prípustnosť dovolania nezakladá (por. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 219/2013, 3 Cdo 888/2015, 4 Cdo 34/2011, 5 Cdo 149/2010, 6 Cdo 134/2010, 6 Cdo 60/2012, 7 Cdo 86/2012, 7 Cdo 36/2011).

35. Dovolateľ však predovšetkým a výslovne namieta, že rozhodnutia oboch súdov nižších inštancií spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

36. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantný dovolací dôvod v tom zmysle, že ho možno uplatniť v procesne prípustnom dovolaní, samo nesprávne právne posúdenie veci ale prípustnosť dovolania

nezakladá (por. tiež R 54/2012 a viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napr. sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010, 8 ECdo 170/2014). Nejde totiž o vadu konania vymenovanú v § 237 ods. 1 O.s.p., ani znak (atribút, stránku) rozhodnutia, ktorý by bol uvedený v § 238 O.s.p. ako zakladajúci prípustnosť dovolania.

37. Keďže žalobcom bol tento dovolací dôvod uplatnený v dovolaní, ktoré nie je procesne prípustné, nemohol dovolací súd podrobiť napadnutý rozsudok posúdeniu z hľadiska správnosti v ňom zaujatých právnych záverov. Najvyšší súd zdôrazňuje, že nemá v dovolacom konaní možnosť preskúmať správnosť každého rozhodnutia odvolacieho súdu, nemá ani neobmedzenú možnosť „zjednať“ nápravu dôsledkov prípadných nedostatkov, chýb, neúplností alebo iných nesprávností vyskytujúcich sa v rozhodnutiach všeobecných súdov. Zodpovedá to plne zásade, podľa ktorej právo na súdnu ochranu sa v občianskoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej; to platí aj pre dovolacie konanie (I. ÚS 4/2011). Ak by najvyšší súd bez ohľadu na neprípustnosť mimoriadneho opravného prostriedku dovolateľa pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho (dokonca) prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu účastníka stojaceho na opačnej procesnej strane. Porušenie princípov spravodlivého procesu totiž spočíva „v takom postupe a rozhodnutí mimoriadneho opravného súdu, ktorými sa nad rámec zákonných predpokladov prípustnosti mimoriadneho opravného prostriedku zrušuje právoplatné rozhodnutie a vec účastníka sa dostáva opätovne pred súd, ktorý musí o veci znovu konať a rozhodovať, pretože to vytvára opätovne stav právnej neistoty, ktorá už bola nastolená právoplatným rozhodnutím súdu nižšieho stupňa“ (II. ÚS 172/03).

38. Vzhľadom na uvedené možno preto zhrnúť, že v danom prípade prípustnosť dovolania nemožno vyvodíť z ustanovenia § 238 O.s.p. a v dovolacom konaní neboli zistené ani dôvody prípustnosti podľa § 237 ods. 1 O.s.p.. Preto Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobcu ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné, odmietol (§ 447 písm. c/ C.s.p.).

39. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá C.s.p.). O výške náhrady trov dovolacieho konania žalovanej rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 C.s.p.).

40. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.